

VAN BOTERBERG TOT SUPERHEFFING

2006

Jaar	Melkveehou- ders / koeien	Melkkoeien x 1000	Melk/vet /eiwit gem. / koe	Melkgeld cent/kg.	Melk Mln. kg	Kaas ¹⁾ mln. kg.	Boter ¹⁾ mln. kg.	Boterberg mln. kg.	M-Melkp. mln. kg

1) Productie / consumptie / export

2006									417
2006-01-03	LC		_PZ. Koopstra: ‘Boeren vragen steun bij redden platteland’						
2006-01-04	LC		PZ.: Het nieuwe jaar lacht de zuivel toe						nw
2006-02-02	LC		Het jaar 2014 wordt magisch voor boeren						
2006-02-10	DvhN		Dirk Strijker: Melkquotering						
2006-02-11	LC		Oormerkweigeraars tegen prijskorting						nw
2006-05-10	LC		Friese melkproductie is licht gekrompen						
2006-05-18	LC		Nederlandse boer hield dit seizoen melkplas binnen de perken – geen boete						
2006-05-30	LC		Superheffing bracht voorspoed en stagnatie						
2006-05-30	LC		Zuivelreus Friesland-Foods geeft boeren de vrije hand						
2006-05-31	DvhN		Melkveeboeren – NMV- richten nieuwe machtsblok op – 'DDB'						
2006-06-01	LC		Boeren verdeeld over productieverhoging – afschaffing quotum						nw
2006-06-01	LC		Boeren al tien jaar op verlies						nw
2006-06-02	PZC		EU roemt subsidies zuivelsector af						
2006-06-09	DvhN		Oprichting Dutch Dairy Board nu een feit – DDB						
2006-06-09	LC		Melkprijsclub optimistisch ondanks mager ledental						nw
2006-06-24	LC		Melkprijs boer is niet die van het melkpak						
2006-07-25	LC		Mededeling zuivelvoorman doet quotumprijs zakken						nw
2006-09-12	NvhN		Lely: Melkrobot lijkt door te breken						nw
2006-09-22	LC		Minister: einde aan melkquotum in 1915						nw
2006-10-12	PZC		LTO: ‘Melkveehouders zijn blij met daling van quotumprijs’						
2006-10-26	DvhN		Verplaatsing boerderij na jaren eindelijk rond – van 90 naar 220 koeien						nw
2006-12-01	LC		I&R systeem nu bij ministerie nu ook online						nw
2006-12-23	LC		Boeren geloven niet in behoud melkquotum						

2006

Leeuwarder Courant 2006-01-03

PC.: ‘Boeren vragen steun bij redden platteland’

DEN HAAG – Melkveehouders hebben meer steun nodig van de politiek in Den Haag en Brussel. Dat is de voorwaarde om een kaalslag van het platteland te voorkomen. Dat zei voorzitter Geert Koopstra van het *productschap zuivel* (PZ) vanmiddag in Den Haag.

De melkveehouderij heeft een moeilijke opdracht, stelde de PZ-voorzitter vast in zijn nieuwjaarsrede. Enerzijds moet de sector concurrerend op de wereldmarkt zijn, terwijl anderzijds de eisen aan de bedrijfsvoering als het gaat om landschapsbeheer en milieu toenemen.

Koopstra bepleitte geleidelijkheid en evenwichtigheid bij de afgesproken liberalisering van de wereldhandel. Bij de huidige onderhandelingen binnen de Wereldhandelsorganisatie WTU ligt de nadruk te eenzijdig op de landbouw, vindt PZ-voorzitter. Dat kan uiteindelijk leiden tot een onevenwichtig akkoord, waarschuwde hij.

De zuivel heeft het binnen het Europese hervormde zuivelbeleid redelijk gedaan, dankzij de beperkte daling van de melkprijs. Dat is een goede prestatie, want de Europese marktsteun is met 40 procent afgenomen. Hoe de zuivel het zal doen na uitvoering van de nieuwe WTO-overeenstemming is afhankelijk van nu nog onbekende factoren. **Binnen de WTO is afgesproken alle exportsteun af te schaffen.**

Leeuwarder Courant 2006-01-04

PZ.: Het nieuwe jaar lacht de zuivel toe

De zuivel heeft het vorig jaar niet slecht gedaan. De Europese zuivelhervorming heeft net als in 2004 maar beperkt effect gehad op de melkprijs. Ook dit jaar zijn de voorkeuren gunstig, bleek op de nieuwjaarsbijeenkomst van het productschap zuivel (PZ).

Door Nico Hylkema

SCHEVENINGEN - Of de heren directeuren van de twee grote zuivelcoöperaties in Nederland kunnen zeggen of 2006 de melkprijs overeind blijft. Die vraag werd aarzelend positief beantwoord door Tiny Sanders van *Campina* en Luc Dahlhaus van *Friesland Foods*.

De wereldmarkt ziet er nog steeds goed uit en de dollar is een stuk duurder geworden. Daar tegenover staat, dat de internationaal opererende grote concerns ook tegen hogere kosten aanlopen in landen waar de dollar betaalmiddel is. En als de melk op de wereldmarkt duurder is, moeten ze die ook tegen een hogere prijs inkopen voor de lokale productie van zuivelproducten.

Heel voorzichtig opperde een enkele vragensteller, dat de hogere inkomens van de melkveehouders de afgelopen twee jaar toch vooral te danken zijn aan de compenserende premie voor de melkprijsdaling. Als die compensatie hoger is dan de feitelijke prijsdaling, zou Brussel dan niet van die premie afwillen?"

Dit jaar in ieder geval niet, verwacht Sanders. Brussel zal wel doorgaan met pogingen de melkprijs naar beneden te brengen, tot het wereldmarktniveau. Dan is die premie nodig om door het zuur heen te bijten. Bovendien, Nederland is in het voordeel omdat Brussel alleen het vetgedeelte van de melkprijs kan beïnvloeden (vooral de boter). Het eiwit zit al op het wereldmarktniveau en juist in de eiwitproductie en -verwerking zijn de Nederlanders sterk. De geplande daling van de melkprijs zal derhalve wel meevallen.

Dat de premie niet eeuwig voor alle boeren geldt, dringt inmiddels wel door. PZ-voorzitter Geert Koopstra verwacht druk op de premie vooral op lange termijn. „De kritiek op de bedrijfstoelage was te verwachten. De politiek denkt daar winst mee te halen door plafonds in te bouwen of de premie alleen te bestemmen voor bijvoorbeeld zorgboerderijen.”

Voorzitter Siem Jan Schenk van de rundveehouders riep de boeren op het komend jaar de bakens al te verzetten. De belangenbehartigers moeten ervoor zorgen, dat het geld van de toeslag naar alle boeren blijft gaan. Desnoods met allemaal evenveel per hectare. Maar daarover is de achterban flink verdeeld, gaf hij zelf aan.

De houdbaarheidsduur van het systeem van melkproductierechten, de superheffing, lijkt ook gepasseerd. Menigeen verwacht dat nog voor 2015 de superheffing zal verdwijnen. Hij wordt in sommige landen al overbodig. In het Verenigd Koninkrijk bijvoorbeeld wordt het toegewezen quotum al niet meer vol gemolken.

Nederlandse boeren die menen, dat ze straks meer mogen melken, kunnen evenwel bedrogen uitkomen. Op meer melk zitten Sanders en Dahlhaus zeker niet te wachten. Nee, boeren kunnen alleen hun schaal vergroten door het werk van stoppende boeren erbij te nemen. De relatief hoge melkprijs en de melkpremie van dit moment brengt echter weinig oudere boeren in de verleiding om de harp in de wilgen te hangen.

Leeuwarder courant 2006-01-11

Grondprijs vorig jaar stabiel

NIEUWEGEIN - De prijs van grond is het afgelopen jaar amper gestegen. De afdeling agrarisch en landelijk vastgoed van de Nederlandse Vereniging van Makelaars (NVM) meldt dat in 2005 de prijs in het hele land met gemiddeld 1,8 procent is toegenomen. Wel is er door de nieuwe mestwet meer vraag naar grond in melkveehouderijgebieden. Het aantal transacties in Friesland is iets gestegen, maar dat heeft niet geleid tot hogere prijzen. De gemiddelde ligt tussen €18.000 en €23.000 per hectare.

Leeuwarder Courant 2006-02-02

Het jaar 2014 wordt magisch voor boeren

Door landbouwredacteur NICO HYLKEMA

Het kan verkeren in de landbouw. Was een jaartje geleden de glastuinbouw het neusje van de zalm en waren melkveehouders, akkerbouwers en intensieve veehouders een beetje sneue types, de melkveehouders kunnen nu uit dat laatste rijtje verwijderd worden.

Het gaat goed in de melkveehouderij. Er wordt weer druk gebouwd aan nieuwe stallen. Nadat vorig jaar boeren hun winsten nog lieten verdampen in onzinnige melkquotums aankopen, nu weten ze wat de richting is: klaar zijn voor de tijd na 2014.

Het wordt een magisch getal de komende tijd. Onthoud het. In 2014 loopt het hele huidige landbouwbeleid zo'n beetje af. Tot die tijd, zo hebben de landbouwministers van Europa besloten, wordt er even niet gemorreld aan subsidies en andere zaken die het leven van boeren zouden vergallen.

Toen in 2003 besloten werd tot een zuivelhervorming was het ach en wee niet van de lucht. Immers, de bescherming van de melkprijs door exportrestituties zou verdwijnen en daarmee viel de bodem weg onder die melkprijs. Kelderden zouden ze, die prijzen.

De *Nederlandse Melkveehouders Vakbond* (NMV) maakte een jaar later goede sier met het initiatief van een melkprijsclub, de *Dutch Dairy Board* en trok volle zalen. Boeren moesten de marktmacht grijpen en een hogere melkprijs bedingen. De melkveehouders vonden het, tot afgrijzen van zuivelindustrie en gevestigde boerenorganisatie LTO, een prachtidee.

Een jaar later al bleek het allemaal mee te vallen. De exportsteun verdween nog sneller dan afgesproken, maar de verwachte scherpe prijsval kwam niet. De zuivel deed het beter dan verwacht en ook dan in de landen om ons heen. De prijzen zakten wel iets, maar minder dan verwacht. Dat was een leuke meevaller, want de boeren krijgen een premie vanwege die verwachte prijsval van uiteindelijk 3,5 cent per liter.

En al is een deel van het inkomen van de melkveehouders dus subsidie, een subsidie die na 2014 wel eens flink minder kan worden, toch overheerst het optimisme en zijn boeren zelfs met een mestwet niet meer op de kast te krijgen. Want er gloort een stralende toekomst. Immers op de gevreesde wereldmarkt groeit de consumptie met 2 procent en de productie maar met 1 procent. Het is dan niet zo'n gekke gedachte dat Nederlandse boeren wel degelijk kunnen melken voor een wereldmarktprijs. In de eerste plaats doen een aantal ondernemers dat nu al, als je de prijs van het melkquotum van hun kostprijs aftrekt.

Maar interessanter is nog dat die wereldmarktprijs kan stijgen. Niet alleen houdt de groei van de productie die van de consumptie niet bij, ook het grotendeels wegvallen van de Europese dumpmelk op die wereldmarkt, zal de prijs opdrijven. Zo hopen de deskundigen.

Dat de ondernemingszin de overhand krijgt bij de melkveehouders blijkt uit de gang van zaken rond het melkquotum. Heel even leek vorig jaar de vraag naar de productierechten nog toe te nemen en steeg de prijs tot een recordhoogte. Aanhoudenden waarschuwingen van zuivelbazen en voormannen van de boerenorganisatie LTO hebben, zo lijkt het, hun effect niet gemist.

Er wordt amper meer gekocht. Na 2014 is het gebeurd met de quota. Er moet heel wat gebeuren om het systeem van quotering weer terug te krijgen op de Europese agenda. De Fransen, altijd de ruggengraat van de quotering, hebben ontdekt dat ze behalve boeren ook grote banken hebben. En die laatste hebben profijt van een vrijere wereldhandel.

De boeren die op hun quotum zijn blijven zitten als pensioenvoorziening, zien die voorziening straks verdampen. Dat is sneu, maar de quota waren nooit bedoeld als pensioen. Voor de Nederlandse melkveehouderij als geheel is het een goede ontwikkeling.

Die krijgt de gelegenheid de achterstand, die ze heeft opgelopen ten opzichte van bijvoorbeeld de Denen weer in te lopen. Want die achterstand werd eigenlijk alleen maar veroorzaakt door de hoge quotumprijzen.

Dat boeren deze stemming goed aanvoelen, blijkt uit de steun voor de *Dutch Dairy Board*. De NMV houdt vol, dat het aantal intekenaars doorgroeit, maar op gewone vergaderingen wordt er niet meer vol vuur over gepraat. Het enthousiasme is weg.

Nog een paar maanden en dan moet blijken of inderdaad 50 procent van de boeren lid wordt. Je zou er als goed ondernemer je geld niet meer op durven zetten. En dat is dan weer sneu voor het vele werk dat de NMV erin heeft gestoken. Maar ach, de DDB heeft meegeholpen boeren weer een beetje te laten geloven in de toekomst. Nu moeten de glastuinders weer een steuntje in de rug hebben om de hoge gasprijzen te overleven. Inderdaad, het kan verkeren.

Melkquotering

OOGSTGETUIGE door Dirk Strijker ¹

Er is een discussie uitgebroken over de toekomst van de melkquotering. De quotering, ook wel superheffing genoemd, is ingesteld in 1984 toen de Europese Unie grote overschotten aan zuivelproducten produceerde. U herinnert zich boterbergen, melkplassen en poederbergen. Door de productie met een quotum te beperken kon voorkomen worden dat er nog meer voorraden ontstonden. Elke melkveehouder kreeg een individueel melkquotum toegewezen op basis van zijn productie in 1982. En het systeem werkte.

De productie liep terug, en de prijzen van melk konden op peil blijven. De kosten die de EU voor de zuivelsector maakt zijn, gecorrigeerd voor inflatie, nu minder dan eenderde van die in 1984. De productierechten, de quota, hebben waarde, omdat de totale omvang van het quotum beperkt is. Een melkveehouderij die wil uitbreiden heeft extra rechten nodig, en die moeten bij iemand vandaan komen. Er mag vrij in gehandeld worden, en de prijs is in Nederland al jaren extreem hoog. Voor het recht elk jaar een liter melk extra te mogen afleveren wordt ongeveer 2 euro betaald. Ter vergelijking, de melkprijs is ongeveer 32 eurocent, en daar moeten alle kosten nog af.

Zo'n hoge quotumprijs is dodelijk voor de bedrijfsontwikkeling. Als een melkveehouder wil uitbreiden van 50 naar 100 koeien dan moet hij natuurlijk de stal vergroten, grond bijkopen en 50 extra koeien aanschaffen. Dat is samen zo'n 800.000 euro. En hij heeft productierechten nodig, quotum dus, ter waarde van een miljoen euro. Dat is dus meer dan al het andere samen.

Die productierechten zijn tot op zekere hoogte lucht, want de huidige quoteringsregeling loopt af in 2015. De verwachting is dat de regeling dan ophoudt te bestaan. Pffft, weg quotum, weg miljoen euro. Daar komt bij dat de melkprijs de komende jaren met 15% verlaagd wordt en misschien nog wel met meer. Dat maakt het quotum minder waard. Als de melkprijs in totaal zo'n 30% zakt, is het quotum zelfs niet meer nodig, omdat dan de Europese melkprijs op het niveau van de wereldmarkt ligt. Dan kan er zonder overheidssteun geëxporteerd worden. Vandaar dat de discussie in melkveehoudersland nu losgebarsten is of de quotering maar niet beter snel afgeschaft kan worden. Zodat de bedrijven sneller kunnen groeien en niet meer op hoge kosten gejaagd worden.

Jonge boeren zijn voor afschaffing, de ouderen zijn tegen. Heide posities zijn te begrijpen. De starters willen liever niet investeren in lucht. De ouderen hebben in het verleden geïnvesteerd en willen graag de komende jaren hun quotum verkopen voor een leuk pensioen. Kortom, wat er ook besloten wordt, de helft van de melkveehouders is voor en de andere helft is tegen.

¹ Dirk Strijker is hoogleraar Plattelandsontwikkeling op de S.L. Mansholt leerstoel van de Rijksuniversiteit Groningen

Belevenissen van een Hobbyboer: Veel papier, geen biefstuk

AAN DIRK VAN DER MEULEN

Het leven van een hobbyboer gaat niet over rozen. Met de beste bedoelingen kochten we afgelopen voorjaar een koe, hopend op een goed gevulde vriezer met mals rundvlees in het najaar. Uiteindelijk belandde onze Alie 284 in de malers van het destructiebedrijf. Een drama dat nog eens werd versterkt door de hemeltergende papierwinkel die ook over de hobbyboer wordt uitgestort.

Mei vorig jaar mochten wij ons de trotse eigenaar noemen van een koe. Alie 284 was haar naam. Bijna drie jaar oud was ze, geboren bij een boer in Vünseradiel en recent bevallen van een te vroeg geboren kalfje en daarmee uitgerangeerd als melkkoe. Maar nog prima bruikbaar als weidekoe, zo beloofde de verkopende partij. Zonder handjeklap werden we het eens over de prijs: € 435.

Een fiks bedrag maar weidevee was toen flink aan de prijs. Alie was wel wat kreupel maar aan de beterende hand, wist de verkoper heel zeker. Bovendien was de klauw versteend, dus erger zou het nooit worden.

Het was een machtig gezicht. Waar vroeger caravans en tentjes op een strak gemaaide grasmat stomden, graasde nu in hoog gras onze Alie. Een uurtje later herkauwde ze genoeglijk in het voorjaarszcmnetje. Nu hadden we al een kleine veestapel met herten, kippen en een geit, maar een koe, ja dat was toch het echte werk.

De zondag erop natuurlijk 'efkes buorkje' met de visite. En zowaar, ze werd goedgekeurd door de veekenners onder hen. „Der kin wol fleis oankomme”, zo luidde het unanieme oordeel. Dat werkt enthousiasmerend. Vetmesten zou ik haar. Over een paar maanden zou Alie onherkenbaar zijn: rond zonder zichtbare ribben en uitstekende botten. Ik droomde van veel bief en weinig worst.

MESTVLAAIEN

Na iedere werkdag verwijderde ik haar dikke mestvlaaien en vulde ik de waterbak met vers water uit de regenton. Een fascinerend gezicht hoe ze in luttele seconden liters water tot zich nam. Ik verweidde haar tijdig naar een ander stukje grasland en maaide met de zitmaaier het lege veld zodat er weer vers gras kon groeien.

Nu wist ik al dat het houden van een dier in Nederland geen vrijheid blijheid neer is. Na de mkz-crisis in 2001 had ik voldaan aan de oproep van toenmalig landbouwminister Laurens Jan Brinkhorst om ook hobbydieren aan te geven. Sindsdien staat onze geit vermeld in het Identificatie & Registratiesysteem (I&R) en hebben we een UBN-nummer.

Bezitters van zo'n uniek bedrijfsnummer krijgen jaarlijks een lijst van oormerk-dealers en een stallijst waarop wijzigingen in het veebeslag aangegeven moeten worden. Trouw stuur ik ieder jaar weer bijgevoegde brief en envelop terug met de vermelding dat ons veebedrijf nog steeds één geit telt.

Bij de aankoop van een koe ben je verplicht om haar aan te melden bij het I&R bureau van het ministerie van landbouw. Dat was mij bekend. Maar toch weigerde het computersysteem Alie te accepteren. Geïrriteerd belde ik het ministerie, dat mij vervolgens naar de Gezondheidsdienst voor Dieren verwees en die weer naar het I&R-bureau. Wat bleek, voor het houden van een koe is een ander UBN-nummer vereist dan geiten en lammeren.

Eenmaal in het bezit van het juiste, maar gek genoeg wel identieke, nummer, draaiden de papiermolens op volle toeren. De brievenbus lag vele dagen vol met dikke enveloppen van het ministerie, van de *Productschappen voor Vee, Vlees en Eieren*, van het I&R-bureau, van de *Gezondheidsdienst voor Dieren* en van het *Controle Bureau Dierlijke Sector (CBD)*.

Hoewel ik had aangegeven dat het om één koe ging met de vermelding HOBBYBOER!!, bleven de instanties ons beschouwen als een volwaardig rundveebedrijf. Zo ben ik onder meer in het bezit van een uitgebreide nota over de nieuwe mestwet, een bedrijfsregister voor wel tweehonderd koeien (drie jaar lang door u te bewaren), een dikke lijst afleveringsverklaringen van het CBD, een instructie I&R voor veehouders en het complete informatiepakket IKB Rund inclusief het geschillen- en controlereglement met alle bijbehorende wetsteksten.

Met de week groeide mijn begrip voor boeren die verklaren horendol te worden van de regelbrij. „Watst no krigen hast. krije wy hast alle wiken”, verklaarde een familielid met een melkveebedrijf. Hij adviseerde me om me maar niet al te druk te maken. „Do hearst it fansels wol at it net goed is.”

SUKKELEN

Toeval of niet maar na de eerste brieven van de landbouwinstaties, was het sukkelen geblazen met Alie. Minutenlang kon ze langs de slootrand staan, loeiend naar soortgenoten in nabijgelegen landerijen. Haar kreupele klauw ging etteren en een deel van het uier bleef hard. Ik probeerde het volle uierdeel te ontlasten door met de hand te melken. Het hielp niet. In plaats van te groeien vermagerde Alie.

Een aantal kenners weet de problemen aan het gras. „Dér sit niks yn. Der is nooit keunstmest op kommen.” Maar dat wilde mij niet aan. Dan zou een bioboer ook nooit een vette koe kunnen afleveren. Anderen legden de oorzaak bij haar eenzaamheid. Een koe is immers een kuddedier. Een veehandelaar deed dat echter af als omzinnig. „Ik bin ek allinnich en ik sjoch der ommers ek hiel best ut”

Ik besloot daarop Alie maar wat brok bij te voeren. Daar was ze gek op. Ruim voor voertijd stond ze me al op te wachten. Heel even leek het de goede kant op te gaan maar na een paar weken was ze weer net zo lusteloos als voorheen.

Het was inmiddels september. Ik had nog maar een maand om mijn doel te bereiken want als medio december de grasgroei stopt, moest ze hoe dan ook naar de markt of de slachter. In een allerlaatste poging presenteerde ik dagelijks een stevige hoeveelheid maïs. Lekker, energierijke gehakselde maïs. Ook daar was ze niet vies van. Maar groeien, ho maar.

LEGE VRIEZER

Ik gaf de moed op. Ik had geen zin in een vriezer met enkel worst en gehakt en belde de veehandelaar. Woensdagavond zouden ze haar ophalen. Ik vroeg of er ook nog papieren afgegeven moesten worden. De schets, verklaarde de handelaar. Woensdagmiddag probeerde ik Alie een halster om te doen. Blijkbaar voorvoelde ze haar naderende einde want ze verzette zich met een mij onbekende levenslust. Pas na vele diagonalen in het grasland afgelegd te hebben, wist ik het halster om haar snuit te krijgen. Half twaalf 's avonds werd ze opgehaald. Geheel onberoerd laat zoiets je niet, weet ik nu uit ervaring.

„Wer is Alie no?”, vroeg onze jongste zoon de volgende ochtend. „Nei in boer mei in prottegers:”, zei mijn vrouw en daar kon hij mee leven.

Zaterdag ging de telefoon. „Helemaal mis, he”, zei de handelaar. „Helendal mis. Do bist net IKB-sertifiseerd!” Dat had de Voedsel- en Warenautoriteit ontdekt bij de slachtlijn.

Mijn allergie voor papier en bureaucratie wreekte zich. Het bijhouden van de uitdijende paperrassen had ik telkens vooruit geschoven. Met als gevolg dat ik mij niet aangemeld had bij IKB Rund. Je mag alleen een koe afvoeren als ze beschikt over een dergelijk bedrijfscertificaat.

Maar nog niet alles is verloren, zei de handelaar. De slachterij wilde de geslachte Alie nog wel even afzijdig houden in een koelcel, als ik als de wiedeweerga alsnog het IKB Rund-formulier invulde en opstuurde. Een paar dagen later hoorde ik dat ze toch was afgevoerd naar de Rendac. Dat grapje kostte ons nog eens € 215.

Een schrale troost is dat ik later nog € 70 beurde. Ik had mijn beklag gedaan bij de veemarkt-commissie over het feit dat de slachterij zonder ruggespraak Alie had laten vallen.

Leeuwarder Courant 2006-05-10

Friese melkproductie is licht gekrompen

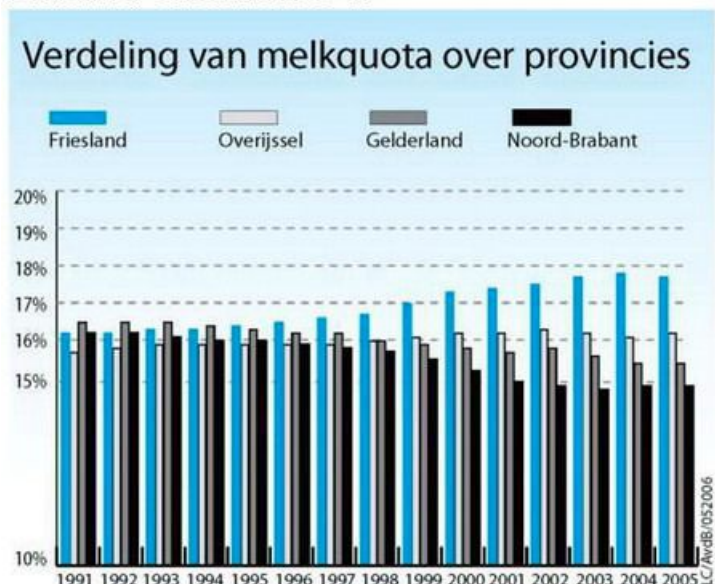
DEN HAAG - Na jaren van groei is dit jaar het totale Friese melkquotum - de totale hoeveelheid melk die boeren mogen produceren - iets teruggevallen. De melkrijkste provincie van Nederland zag het quotum met 0,1 procent (ongeveer zes miljoen liter) krimpen. Sinds de jaren negentig groeide het quotum gestaag. In 1995 nam Friesland de topositie van Gelderland over.

Vorig jaar nog was het Friese melkquotum 1.966 miljard liter. Nu is dat 1,960 miljard liter. Groningen daarentegen zag het quotum stijgen met ruim 4 miljoen liter naar 665.423. De grote melkprovincies Overijssel, Noord-Brabant en Gelderland zagen slechts kleine verschuivingen, waarbij alleen Overijssel een minimaal plusje van zo'n 3 miljoen liter kon noteren.

De totale Nederlandse productie-rechten zijn ongeveer 11 miljard liter melk. Dit jaar krijgt Nederland er 0,56 procent bij om boeren de gelegenheid te geven een dalende melkprijs met meer liters op te vangen. In totaal krijgt Nederland er in het kader van de hervorming van het zuivelbeleid 1,5 procent quotum bij. Dat wordt gelijkmatig over alle boeren verdeeld.

Het systeem van melkproductie-rechten met een superheffing voor te veel geproduceerde melk bestaat sinds 1984. Het lijkt zijn langste tijd te hebben gehad, nu het voor **2015** afgeschreven is. Alleen als er voldoende landen in de Europese Unie zijn, die een quotering willen houden, bestaat de mogelijkheid het terug te krijgen op de agenda. Die kans is gering.

Leeuwarder Courant 2006-05-10

Boer houdt melkplas binnen de perken

BRUSSEL - Nederlandse boeren hebben het afgelopen seizoen hun melkquotum niet vol gemolken. Dat is voor het eerst onder normale omstandigheden sinds de invoering van de melkquotering in 1984. Het is daarmee ook voor het eerst dat boeren geen superheffing hoeven te betalen, ook niet als ze individueel wel over hun quotum heen hebben gemolken.

In 2001 sloeg mond- en klauwzeer toe, werd er drie dagen geen melk opgehaald en bleven de Nederlandse melkveehouders ook onder het melkquotum. Verder hebben de boeren elk jaar enkele tientallen miljoenen euro's moeten ophoesten om de superheffing te betalen over te veel geproduceerde melk.

Nederlandse melkveehouders mogen in totaal 11 miljard liter melk produceren. Dat is ruim twee keer de nationale consumptie.

In het begin van het quotumjaar was al duidelijk, dat er minder werd gemolken. Een duidelijke oorzaak is er niet. De afgelopen maanden hebben de melkveehouders een eindspurt ingezet om toch nog op het quotum te komen. Er werd wel aanzienlijk meer melk geproduceerd dan in de voorgaande maanden, maar aan het maximale quotum kwamen de boeren net niet. Het huidige seizoen mogen boeren ook nog 0,56 procent meer melken. De komende jaren wordt dat in totaal 1,5 procent meer.

Officieel luidt het, dat de verruiming van het quotum een cadeautje voor de boeren was om dalende prijzen op te vangen door meer te melken. De prijsdaling door het Europees zuivelbeleid wordt evenwel ruimschoots gecompenseerd door een melkpremie, door een waardoor boeren gemiddeld zo'n € 6000 neer hebben verdiend.

Ook grote melkproducenten als Denemarken, het Verenigd Koninkrijk en Frankrijk bleven ietsje onder het quotum. Duitsland en Polen lieten wel een overschrijding zien. De enige mogelijke oorzaak kan het lange warme najaar zijn, waarin koeien buiten bleven en weinig voedsel graasden.

Volgens Folkert Beekman van het *productschap Zuivel* is er geen conclusie te trekken uit de uitzonderlijke situatie van dit jaar. De eindspurt die melkveehouders op het eind van het quotumjaar hebben ingezet, ijlt nog na. Er wordt nu fors meer gemolken dan vorig jaar, toen de productie meer dan 2 procent achterbleef bij andere jaren.

Superheffing bracht voorspoed en stagnatie

LEEWARDEN - De superheffing van 1984 bracht de Nederlandse boeren in eerste instantie voorspoed. Bij de invoering liepen de melkveehouders nog tegen de beperking van de melkproductie te hoop. De jaren daarna bleek het een probaat middel voor een warme sanering

Het aantal boeren nam af en ook het aantal koeien. Door een sterke productiviteitsverhoging bleef de productie op het toegestane niveau van 11 miljard liter. Quota werden door de stij-

gende prijzen evenwel een mooie oudedagsvoorziening voor oudere boeren, maar een blok aan het been voor de ondernemende agrariër.

De concurrentie in omliggende landen profiteerde van de remmende werking van het dure melkquotum en zag zijn productiviteit sneller stijgen. In Nederland groeide het gemiddelde bedrijf in tien jaar van 300.000 naar 450.000 kilo. In Denemarken, waar de melkquota een fractie van die in Nederland kosten, steeg de productie van het gemiddelde bedrijf van 324.000 naar 675.000 kilo.

Leeuwarder Courant 2006-05-30

Zuivelreus geeft boeren de vrije hand

[Door Nico Hylkema]

Het zuivelconcern Friesland-Foods verschaft de leden-melkveehouders duidelijkheid over de toekomst na de superheffing. Er komt geen fabrieksquotum. Boeren mogen weer net zoveel melk produceren als ze zelf willen.

MEPPEL - De komende maanden moeten de melkveehouders van *Friesland-Foods* zich uitspreken over het voornemen van het concern om na het afschaffen van de het systeem van productierechten, de superheffing, de leden geen productiebeperking op te leggen. Het is de Europese Unie die tot het einde van de melkproductierechten heeft besloten.

In een lange termijnvisie spreekt *Friesland-Foods* de hoop uit op een geleidelijke afschaffing door een langzame uitbreiding van de hoeveelheid te produceren melk. Voor *Friesland Foods* zal een uitbreiding van de melkproductie in zijn gebied betekenen, dat het concern na verloop van tijd 1,5 miljard liter melk bovenop de huidige 5 miljard moet verwerken en tot waarde moet brengen.

Coöperatievoorzitter Friesland Foods, Sybren Attema. Foto Friesland Foods

Er is het concern daarom alles aan gelegen de groei gecontroleerd te laten verlopen. Een schoksgewijze groei kan tot problemen leiden bij de verwerking en de afzet. De coöperatie gaat er vanuit, dat er voldoende boeren overblijven die kunnen produceren tegen een kostprijs onder de 25 cent. Nu zit in de kostprijs een bedrag van ongeveer 6 cent voor het aangekochte melkquotum. Dat is het verschil tussen de huidige prijs en de verwachte wereldmarktprijs.

De stijging van de vraag zit vooral in de gebieden waarin *Friesland-Foods* een sterke positie inneemt, zoals het Midden-Oosten, West-Afrika en Azië. Als de wereldhandel echt vrij wordt, zal het voor het concern gemakkelijker worden de ledenmelk in die landen te verkopen in de vorm van melkpoeder, boter en andere zuivelproducten.

Volgens coöperatievoorzitter Sybren Attema houdt het concern vast aan de coöperatieve opdracht de melk van de leden tot waarde te brengen. Dogma's bestaan daarbij niet. Hoe de toekomstige melkprijs wordt berekend bijvoorbeeld, staat niet vast.

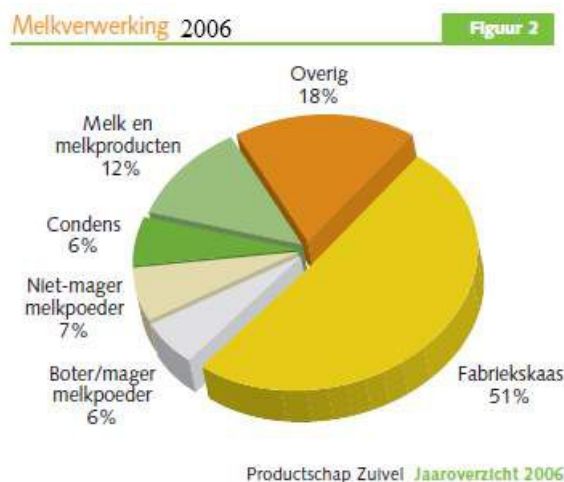
De coöperatie zal meer dan in het verleden een rol spelen in de hele zuivelketen.

Attema: „Tot nu toe vervulde de overheid die rol. Nu die zich terug trekt, nemen wij dat voor een deel over.” Dat betekent eventueel bemoeienis met veevoer en fokkerij. Dat doet het concern alleen, tenzij het handiger is met andere concerns in binnen- en buitenland op te trekken.

Toen in 1984 de melkproductie in Europa aan banden werd gelegd, kampte de EU met de opslag van dure overbodige boter, poeder en kaas. Een systeem van interventieprijzen, exportsteun en importheffing hield de prijs op een voor boeren comfortabel niveau, zonder rekening te houden met de afzet.

Met de invoering van de zogeheten suerheffing verdwenen de bergen. De melkprijs bleef op een goed niveau door de blijvende Europese ondersteuning. Na de zuivelhervorming van twee jaar geleden en toezeggingen aan de Wereldhandelsorganisatie (WTO) verdwijnen de steunmaatregelen voor de melkveehouder. De melkprijs zal langzaam dalen naar het niveau van de wereldmarkt. Dat maakt een productiebeperking overbodig en ongewenst. Daarom besloot de EU ook de quotering in 2015 af te schaffen.

De duidelijkheid die *Friesland-Foods* nu heeft verschaft kan wel eens een snelle daling van de prijs van het melkquotum in de hand werken, die nu zo'n € 2 per kilo bedraagt. Voor de stoppende boeren dreigt het zwarte scenario, dat iedereen tegelijk probeert zijn quotum te verkopen. Dan zal de prijs instorten en voor menigeen de pensioenvoorziening in rook opgaan. Overigens hebben de stoppende boeren nog wel grond, boerderij en vee om tot waarde te brengen. Pachtende boeren blijven met bijna lege handen achter.

Dagblad van het Noorden, 2006-05-31

Melkveeboeren richten nieuw machtsblok op

Door Martijn Ubels

APELDOORN. – Melkveehouders overwegen een nieuwe onafhankelijke organisatie op te richten die als doel heeft een hogere melkprijs af te dwingen.

De boeren staan met hun rug tegen de muur. Blijven de prijzen laag dan zal de helft van de melkveehouders over de kop gaan, zegt de Nederlandse Melkveehouders Vakbond (NMV). Nederland telt momenteel nog 22.000 melk(quotum)houders.

Na twee jaar voorbereiding peilt de NMV op 7 juni de animo onder boeren om tot oprichting van de *Dutch Dairy Board (DDB)* over te gaan. De DDB moet een machtsblok vormen tegen

de volgens de boeren groeiende macht van supermarkten.² Die zouden, mede door de steeds scherpere onderlinge concurrentie, melkcoöperaties tegen elkaar uitspelen om zo een lage inkooprij te verkrijgen.

Melkveehouders krijgen nu tussen 25 en 30 cent voor een liter (KG.) melk, ver onder de kostprijs van 44 cent, zegt Initiatiefgroep Melkgeldvereniging (IM), die de mogelijke oprichting van het DDR voorbereidt.

Van de terugtrekkende overheid verwachten boeren niets meer. „In plaats van prijsnemer moet de boeren daarom prijszetter gaan worden,” vindt de initiatiefgroep. In andere landen overwegen boeren ook een krachtenbundeling; zo moet een sterk Europees blok ontstaan. Acties om de eisen kracht bij te zetten zijn niet uitgesloten. Het DDB is een initiatief van de *Nederlandse Melkveehouders Vakbond*.

Boeren die lid worden van het DDB kunnen daarnaast lid blijven van hun coöperatie, benadrukt de initiatiefgroep. Ze denkt dat de *Dutch Dairy Board* niet in strijd is met kartelwetgeving. Boeren konden al belangeloos intekenen voor eventuele deelname aan het DDB. IM wil niet zeggen hoeveel boeren al hebben ingetekend. De animo is echter groot genoeg om voor 7 juni twee algemene ledenvergaderingen te plannen. (GPD)

Leeuwarder Courant 2006-06-01

Boeren verdeeld over productieverhoging

Boeren zijn in het algemeen verrast door het voornemen van *Friesland Foods* geen beperking op te leggen aan de melkleverantie van leden na 2015. Dan verdwijnt de superheffing en mogen boeren in principe zoveel melk leveren, als ze willen.

Door Nico Hylkema en Aan Dirk van der Meulen

LEEWARDEN - Melkveehouder en oud-melkveehouderijvoorzitter LTO Noord Jan van Weperen uit Oosterwolde (bedrijf van zes man met 4 miljoen kilo melk, 450 koeien) is duidelijk verrast door het voornemen van Friesland Foods. Hij had een systeem verwacht, van een hogere prijs voor de omvang van de huidige leverantie en de wereldmarktprijs voor wat de boeren meer leveren. Hij kan wel leven met het voornemen.

„Nederland heeft een melkveehouderij met een sterke structuur. Wij kunnen wel voor die wereldmarktprijs leveren, mits er echt sprake is van liberalisering. Dan moeten collega-boeren binnen Europa en ook daarbuiten dezelfde regels gehoorzamen.

Voorzitter Peter ten Hoeve van de *Nederlandse Melkveehouders Vakbond* (NMV) uit Ouwster-Nijega is onaangenaam verrast door het voorstel. Hij gelooft niet, dat boeren kunnen produceren voor minder dan 31 cent per kilo.

„Met die prijs kunnen wij niet uit de voeten. Het personeel van Friesland Foods krijgt er 2 procent bij en tegen de leden zeggen ze, jullie krijgen 25 procent minder.” Ten Hoeve wijst erop, dat het lage kosten-proefbedrijf de Waiboerhoeve ook niet beneden de 31 cent kostprijs kent.

2 In bijgeplaatste figuur is te zien dat melk- en melkproducten 12 % uitmaken van de jaarlijst verwerkte melk-plas! Deze inkooprij van deze producten dragen dus ook maar voor een klein deel bij aan de uiteindelijke melkprijs die de boer ontvangt.....(ZHN.)

Melkveehouder Klaas Spriensma uit Gerkesklooster (450.000 kilo melk, 60 melkkoeien) geeft de voorkeur aan een fabrieksquotum als opvolger van de Europese melkquotering. „Dat garandeert een hogere melkprijs dan in een volledig vrije markt.”

Een voorwaarde is wel dat alle zuivelconcerns hiertoe overgaan en dat lijkt Spriensma een illusie. Dus rest Friesland Fonds geen andere optie. „Als je zelf een fabrieksquotum invoert en de rest doet niet mee, dan ben je een dief van je eigen beurs.” Een explosieve groei van de melkproductie voorziet hij niet „Het nieuwe mestbeleid zet de rem er aardig op. Wil je uitbreiden, dan kun je je bedrijf niet meer intensiveren. Je zult moeten investeren in land of mestafzet.”

Fabrieksquotum of vrije markt. het zal uiteindelijk weinig uitmaken, vermoedt melkveehouder Roel Wymenga uit Garyp (ruim 350.000 kilo melk, 40 melkkoeien). Hij voorziet een chaos op de zuivelmarkt als de productie niet meer aan banden wordt gelegd. Alleen de allergrootste bedrijven met meer dan tweehonderd koeien blijven over. Met als gevolg dat de weidegang verleden tijd is. „En dat soe ik hiel spitich fyne. Foar my is dat it moaiste moment fan it jier, as de kij wer nel búten kinne. Boeren binne der dan net mear. It wurde allegear managers.”

Accountant Jappie Rijpma van Alfa BEAG ziet het dezelfde kant uitgaan. Industriële bedrijven en niet veel meer. „Fryslán moat der mar rekken mei hál de, dat de kij ut it lán ferdwine.” Rijpma gelooft niet, dat boeren op lange termijn onder de 30 cent kostprijs kunnen melken. Dat kan wel voor een paar jaar, als ze de kosten van grond en arbeid amper mee laten tellen, maar duurzaam is het niet.

„Sjoch mar nel Ingelán. Dêr is de kostpriis no 25 sinten en boeren stoppe dermei. Se melke dêr it kwotum net mear fol. Dy kant giet it hjir ek ut. Der sille mar inkelden oerlibje.”

Sybren Reitsma, melkveehoudersvoorzitter LTO Noord stelt vast, dat het standpunt van Friesland Foods precies aansluit op wat LTO Noord de leden voorhoudt. Alleen gaat hij wel uit van een hogere wereldmarktprijs. Anders kan het inderdaad, zoals Jappie Rijpma zegt, niet duurzaam zijn.

Leeuwarder Courant 2006-06-01

Boeren al tien jaar op verlies

LEEWARDEN -Hoe lang houden Friese melkveehouders het nog vol? Die vraag stelt oud-accountant Pieter Goodijk zich na een analyse van 25 jaar Friese melkveehouderij. Hij concludeert, dat de boeren de afgelopen tien jaar gemiddeld €9000 verlies hebben geleden. Daarbij is er wel een groot verschil tussen de beste en de slechtste ondernemers.

Het verschil tussen bedrijven met de hoogste netto-opbrengst en de laagste is €70.000. De boeren met de hoogste rendementen komen daarmee slechts een enkele keer in de rode cijfers, terwijl die met de minste opbrengst slechts een enkel jaartje in het zwart schreven. Het doet Goodijk verzuchten, dat aan de laatsten wellicht een goede loonwerker of timmerman verloren is gegaan.

Goodijk is de oprichter van een bedrijfseconomische adviesbureau in Leeuwarden. Het werd

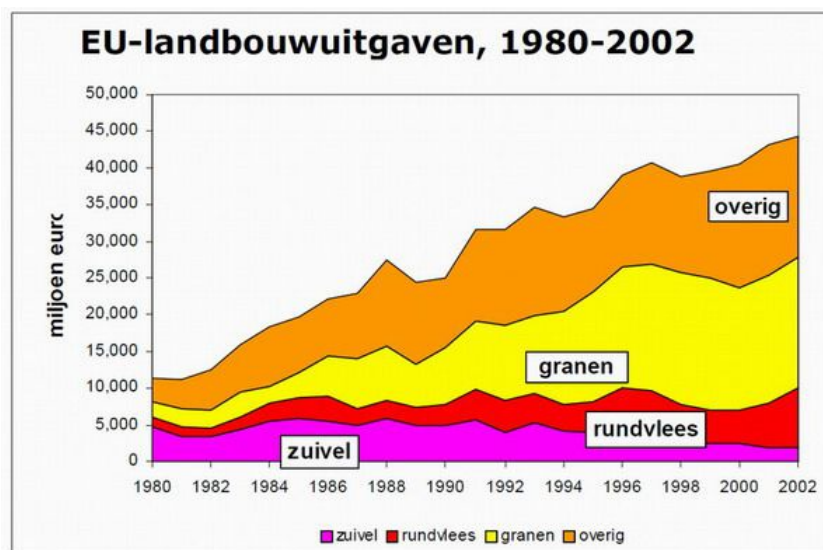
een van de peilers van het huidige *Alfa BEAG*. In zijn analyse baseert hij zich op een gemiddeld boerenbedrijf van 50 hectare en nu zo'n 80 koeien. Het slechtste seizoen voor melkveehouders was dat van 2003/2004. Toen werd er een gemiddeld verlies geleden van €30.000. Voor het topjaar moest Goodijk terug naar 1988/1989 toen de gemiddelde winst zelfs iets boven de €50.000 uitkwam. Na 1994/1995 daalde de melkprijs en steeg de kostprijs. Toen bleek ook hoe groot het verschil tussen goede en slechte ondernemers was. De slechte hebben sindsdien geen winst meer gemaakt. „De vraag mag gesteld worden of de ondernemers met slechte resultaten wel de juiste beroepskeuze deden”.... De eer van het boerengeslacht in stand houden is niet gediend met slechte resultaten, vooral niet voor de boer en zijn gezin”, aldus Goodijk.

Provinciale Zeeuwse Courant, 2006-06-02

EU roamt subsidies zuivelsector af

door Famke van Loon

DEN HAAG - De Nederlandse zuivelsector heeft vorig jaar veel minder Europese steun ontvangen. Door wijzigingen in het landbouwbeleid keerde Brussel ongeveer een kwart minder uit dan een jaar eerder. Met meer dan 500 miljoen euro aan geïnde subsidies blijven de melkproducenten en -verwerkers wel de grootste ontvangers in Nederland.

De kosten van alle andere sectoren zijn gestegen, die van de zuivel verlaagd.

Campina Melkunie en Friesland Foods behoren wederom tot de top, bleek gisteren bij de publicatie van de uitgekeerde subsidies tussen oktober 2004 en oktober 2005.

Het ministerie van Landbouw openbaarde de gegevens voor het eerst uit eigen beweging. Vorig jaar was een WOB-procedure van de Evert Vermeen Stichting (PvdA.) nodig om deze informatie voor de periode 1998-2004 los te peuteren. Toen bleek dat niet de boeren maar concerns als Campina en aardappelzetmeelconcern Avebe aanspraak maken op het leeuwendeel van de landbouwpot. Ook werd duidelijk dat bedrijven als Heineken, Philip Morris en Schiphol geld kregen.

In 2005 was dat nauwelijks anders, meldt Rowald Lapperre, hoofd Gemeenschappelijk Landbouwbeleid van het ministerie. Buiten de daling voor de zuivelsector, zijn de subsidies aan de akkerbouw, veehouderij en tuinbouw min of meer gelijk gebleven. Voor de volgende keer voorspelt Lapperre een flinke verschuiving. De boeren en bedrijven kregen tot nu toe geld per hoeveelheid geproduceerde of verwerkte melk, suikerbieten of ander product. Deze 'productsteun' maakt langzaam plaats voor directe inkomenssteun aan de boeren. Met ingang van dit jaar schakelt ook Nederland over op deze werkwijze. In het subsidiejaar 2005 keerde Brussel in totaal 1,2 miljard euro uit in Nederland. Het landbouwbeleid kost jaarlijks ongeveer 50 miljard euro. Daarmee ondersteunt Europa circa 11 miljoen boeren in 25 lidstaten.

Op de website van het ministerie zijn sinds gisteren de 240.000 ingewilligde Nederlandse subsidieverzoeken van 2005 te vinden. Zoeken in de database vergt enige kennis van zaken voorbeeld alleen te traceren via een van de tachtig subsidieregelingen zoals 'slachtpremies' en 'restituties voor eieren'. Ook is iedere aanvraag afzonderlijk opgeslagen. Wie bijvoorbeeld wil weten hoeveel voedingsconcern Nestlé vorig jaar ontving moet alleen al op het gebied van 'restituties melk en zuivelproducten' 52 subsidiebedragen bij elkaar optellen. Een ranglijst van ontvangers per provincie hoogte van subsidiebedrag of product is pas na langdurig rekenen op te stellen. ANP

Dagblad van het Noorden 2006-06-09

Oprichting *Dutch Dairy Board* nu een feit

DE MEERN, Een betere prijs voor melk afdwingen door gezamenlijk op te trekken. Dat is de doelstelling van de gisteravond opgerichte *Dutch Dairy Board (DDB)*. Met de oprichtingsvergadering kwam een eind aan ruim anderhalf jaar voorbereiding en onzekerheid over het initiatief van de *Nederlandse Melkveehouders Vakbond (NMV)*.

De DDB wil onderhandelen met de verwerkers van melk, zoals *Friesland Foods* en *Campina*, over een minimaal kostendekkende melkprijs. Als uiterste drukmiddel wil de DDB eventueel overgaan tot een leverantiestop. Voor veel melkveehouders was dit een moeilijk onderwerp. Als tussenweg heeft men gekozen voor het uit de markt nemen van melk om zo de prijs te beïnvloeden. Op twee vergaderingen in Staphorst en in De Meern kwamen gisteren vierhonderd boeren bij elkaar. Met slechts twee stemmen tegen besloten de boeren tot oprichting van de DDB over te gaan.

De NMV heeft door het hele land gedurende anderhalf jaar voorlichtingsbijeenkomsten gehouden over het initiatief om door bundeling marktmacht te verwerven. Het aantal leden van de DDB in Nederland zou aan krappe kant zijn, maar dat wordt gecompenseerd door andere landen, die lid zijn van de overkoepelende *European Milk Board*.

De positie van de DDB wordt er niet gemakkelijker op, nu de Europese Unie in 2015 af wil van de superheffing, het systeem van het melkproductierechten. Dat zal juist leiden tot meer melk in Nederland, zo is de verwachting.

Zuivelconcern *Friesland Foods* deed het initiatief eerder af als „niet realistisch”. Boerenvoorzitter Sybrén Attema voorspelde dat de *Dairy Board* aan machteloosheid ten onder zal gaan. (GPD)

Melkprijsclub optimistisch ondanks mager ledental

„Een zeer geslaagde actie.” Ben Storkhorst, de nieuwbakken voorzitter van de Dutch Dairymen Board (DDB), vindt het aantal aanmeldingen voor de voorlopige initiatiefgroep Melkprijs niet teleurstellend. De initiator achter de DDB, de Nederlandse Melkveehouders Vakbond (NMV) had gegokt op 30 procent van de Nederlandse melkplas. Het werd amper 25 procent.

Door Nico Hylkema

ARNHEM - Kosten noch moeite waren gespaard om de boeren een perspectief voor de melkveehouders voor te spiegelen. Belgische en Duitse collega's waren ingevlogen om de boeren te overtuigen. Het was eigenlijk niet eens nodig, want de vierhonderd man in De Meern en Staphorst waren al overtuigd.

Dat de beoogde 30 procent van de melkplas niet is gehaald, was geen struikelblok. Al is het uiteindelijke doel meer dan de helft. De 5800 boeren die zich hebben aangemeld, produceren tegen de 570.000 liter melk gemiddeld en dat is iets meer dan het gemiddelde van Nederland. De 30 procent blijft staan als streefgetal. Eerder kan de onderhandelaar van de DDB straks niet naar de zuivelfabrieken gaan om te praten over de melkprijs. Dat wacht het bestuur dus nog af. Ook moet het bestuur af wachten op de 5800 boeren, die vrijblijvend lid zijn geworden van de Initiatiefgroep Melkprijs (IM) ook metterdaad de intekenformulieren van de DDB ingevuld zullen terugsturen.

Kijkend naar het buitenland, meent bestuurslid Sietta van Keimpema, dat het vertrouwen groot is. In omringende landen als Duitsland, België, Engeland en Oostenrijk is de 50 procent van alle melk al bereikt. Met elkaar is er al zo'n zestig miljard liter melk aangemeld bij de Europese melkprijsclubs. Dan moet Nederland ook mee kunnen doen met meer dan 5 miljard.

De onderhandelaar gaat in 2007 op pad, als bij alle zuivelfabrieken 30 procent van de melk van leden van de DDB is. Dan mag die in ieder geval de melkprijs van vorig jaar plus een cent eisen en dreigen de leverantie te staken, wanneer daartoe geen bereidheid bestaat. Algemeen verbindend is die prijs niet. Alleen de DDB-leden zouden die krijgen bij succesvolle onderhandelingen.

Er komt een reserveringsfonds, waaruit boeren een uitkering van 20 cent per liter melk krijgen gedurende zes dagen, als ze melk thuis houden. Dat kost de leden eenmaal €134 per 100.000 liter melk, plus het lidmaatschap van €60. Dat laatste is jaarlijks. Het doel is een goed kostendeekkende melkprijs van rond de 40 cent. Nu is die ongeveer 32 cent en na de volledige vrijmaking van de zuivelmarkt in 2015 verwachten de zuivelfabrieken een prijs van rond de 25 cent. Consumenten hoeven niet bang te zijn voor een hogere melkprijs, want, zo berekende Storkhorst, meer dan €2,60 per maand kan het hen niet kosten.

De overtuiging is wel, dat alleen Europawijd kansen op een hogere melkprijs bestaan. Alleen redden de Nederlandse boeren het niet en dat geldt ook voor de Duitsers en de Fransen. Daarom heeft de DDB zich ook aangesloten bij de *European Milk Board*. De leden, die nu in anonimiteit hun steun hebben betuigd, treden na de oprichting uit de anonimiteit. De DDB heeft een bord laten ontwerpen, waarop leden hun geloof in de club belijden. Ook bij geslaagde on-

derhandelingen zullen de zuivelfabrieken moeten weten wie de leden zijn om de hogere prijs uit te kunnen betalen.

Een kostendekkende melkprijs van 40 cent zal niet in een keer bereikt kunnen worden, beseft het bestuur. Het zal in stappen moeten gaan. Vandaar die ene cent en de melkprijs van vorig jaar. Dat is al een trendbreuk in een tijd van dalende prijzen. „Wij zijn niet tegen de zuivelcoöperaties, we zijn immers de leden van die coöperaties”, probeert Van Keimpema de vrees bij de zuivelverwerkers weg te nemen. Die hebben wel laten weten, niets te zien in de melkprijsclub. Als een hogere melkprijs niet kan worden doorberekend aan de detailhandel, is een concern als Friesland Foods snel verleden tijd.

Van Keimpema: „Onze onderhandelingen geven de coöperaties een steun in de rug in hun onderhandelingen met de detailhandel. Ze kunnen gewoon melden, dat ze de melk niet goedkoper kunnen krijgen.”

Ook de politiek moet bewerkt worden, want die streeft nu alleen maar liberalisering na. De DDB is zeker geen voorstander van de ophanden zijnde opheffing van de superheffing, het melkproductierechtensysteem. De liberalisering die leidt tot een melkprijs van 25 cent in 2015, betekent het einde van de meeste boeren, meent de DDB.

Ten slotte staan er in het buitenland al acties op stapel, die ook het publiek duidelijk moeten maken dat zonder een betere melkprijs de boeren uit Europa zullen verdwijnen. Alles zal evenwel afhangen van de bereidheid van boeren lid te worden van de Europese clubs en zo marktmacht te verwerven. De grote boerenbond LTO en de zuivelconcerns hebben aangegeven, weinig fiducia te hebben in de solidariteit tussen boeren.

Leeuwarder Courant 2006-06-24

Melkprijs boer niet die van pak

NICO HYLKEMA landbouwredacteur LC

Door de liberalisering van de wereldhandel wordt de bescherming van de melkprijs voor boeren opgeheven en zal deze naar verwachting lager worden. De afgelopen tijd werden plannen gepresenteerd om de prijsval te stuiten. Daarbij wordt echter te veel gekeken naar de supermarkten als prijsbepalers.

Over de totstandkoming van de melkprijs voor boeren verschillen de meningen nogal. In kringen van de pas opgerichte melkprijsclub *Dutch Dairymen Board* (DDB) overheerst de gedachte dat de supermarktketens de prijs van de melk van de boeren bepalen. Als je dus maar in staat bent door machtsvorming de stroom melk richting die supermarkten te beïnvloeden, dan kun je de prijs ook mede bepalen.

Het is een gedachtegang, die haaks staat op die van die grote zuivelcoöperaties *Friesland Foods* en *Campina* en ook van de grotere boerenbond LTO. Die kijken eerder naar de prijs van melkpoeder en boter op de (wereld)markt. Op basis daarvan komt een basisprijs tot stand. Een eventuele meerprijs wordt bepaald door de prestaties van de coöperatie als zuivelconcern, bij *Friesland Foods* nog eens afgemeten aan die van andere coöperaties.

Melk als eindproduct bestaat in die gedachtegang eigenlijk niet. Je hebt toetjes, kaas, boter en halfvolle melk. Melk is dus eerder een restproduct. Wat de liter halfvolle melk in het schap korst, staat los van de prijs die de boer krijgt voor zijn melk.

De DDB is er evenwel heilig van overtuigd dat als de toevoer van de supermarkten in gevaar komt, de prijs vanaf de boerderij zal kunnen stijgen. De zuivelverwerkers zeggen dan gewoon tegen de supers: sorry jongens, maar voor minder dan dit kunnen we de melk niet leveren, want dan krijgen wij het niet meer van de boeren.

Ook de felheid waarmee initiatiefnemer achter de DDB, de *Nederlandse Melkveehouders Vakbond*, protesteert tegen bodemprijzen van melk in supermarkten doet het goed. Het pak halfvolle melk in de super staat ver van de melk op de boerderij. De gedachte van een onnozele stedeling dat melk uit de fabriek komt, is zo gek nog niet. De tragedie van de melkveehouder is, dat hij een grondstof levert. Een grondstof waarvan de prijs bepaald wordt door het aanbod en de vraag naar ingrediënten van die grondstof.

Een grondstof bovendien, die in ruime mate voorhanden is en op meer plaatsen dan Nederland geproduceerd kan worden.

Sinds het begin van het Europese Gemeenschappelijke Landbouwbeleid (GLB) is de prijsvorming van de grondstof melk mede bepaald door exportsteun en importheffingen. Daardoor konden de Europese boeren een comfortabele, stabiele en relatief hoge melkprijs beuren. Zo kon de Nederlandse melkveehouder zonder zich druk te maken over de afzet decennia lang jaarlijks elf miljard liter melk produceren. Een door een quotum beperkte hoeveelheid, om zuivelplassen en -bergen te voorkomen.

Deze idylle hield geen stand houden onder het geweld van de aanstormende liberalisering na de val van de Muur in 1989. Exportrestituties en importheffingen passen niet in een vrije wereldhandel en moeten dan ook het veld ruimen. Daarmee verdwijnt de comfortabele positie van de grondstofproducent, die altijd een goede prijs krijgt. Plots moet hij concurreren met boeren elders, die voor een fractie van de kostprijs van de Nederlanders kunnen produceren.

Onder druk van de *Wereldhandelsorganisatie* WTO besloot Europa enkele jaren terug tot een zuivelhervorming. De exportrestitutie gaat voor de bijl en de importheffing staat onder druk. De melkprijs zal daardoor dalen en daarvoor krijgen boeren nu een compensatie, of melkpremie.

Op de lange termijn is dat natuurlijk niet vol te houden en Europa praat nu al over afromen van die subsidie. Uiteindelijk zal de melkprijs alleen misschien wel onvoldoende hoogte hebben om hier nog met winst te kunnen produceren. Als de inkomenstoelag minder wordt, zullen heel veel boeren verdwijnen.

Er blijven natuurlijk wel boeren. De Nederlandse melkveehouders hebben door de jaren heen een geweldige positie opgebouwd, waarin ze melk produceren tegen een bijzonder lage kostprijs ondanks dure grond, arbeid en productierechten. Dat zal niet veranderen.

Alleen zal er meer melk per bedrijf nodig zijn om een goed inkomen te halen. Die schaalvergroting biedt de boeren in Friesland met grote gebiedsdelen zonder veel cultureel-historische waarde, zonder veel natuurlijke hindernissen uitgelezen kansen. Die boeren zullen aanbieders van grondstoffen blijven, maar op kostprijs moeten het goede ondernemers zijn. Wie dat niet kan of wil, moet het nu zeggen. Die kan iets anders doen en daarmee ruimte bieden aan de groeiers.

Mededeling zuivelvoorman doet quotumprijs zakken

LEEWARDEN - Een eenvoudige mededeling heeft soms verstrekkende gevolgen. Ben Bernanke weet daar alles van. Als hij als voorzitter van het Amerikaanse stelsel van banken uitspraken doet over economie, rente of inflatie reageren de financiële markten daar onmiddellijk op. Ook boerenvoorman Sybren Attema van zuivelconcern Friesland Foods heeft er nu ervaring mee.

Op 29 mei maakte Attema bekend dat het zuivelconcern niet met een fabrieksquotum komt als Brussel de huidige melkquotering in 2015 afschaft. Dat betekent dat over acht jaar het huidige melkquotum geen enkele waarde meer heeft. Boeren mogen dan net zoveel melk leveren als ze zelf willen. Sinds die mededeling (zie grafiek) daalt de quotumprijs gestaag terwijl die normaal gesproken in deze tijd van het jaar stijgt. Dat kan bijna geen toeval zijn.

„En dat is het waarschijnlijk ook niet”, verklaart Harry Boertjes uit Dedemsvaart, voorzitter van de agrarische tak van de NVM-makelaars. „Boeren die quotum aanbieden, zijn eerder dan voorheen bereid in prijs te zakken. Bang als ze zijn dat de waarde de komende jaren nog verder zal afnemen. De kopers wachten af, in de hoop dat de prijs verder zal zakken.” Het effect wordt nog eens versterkt doordat meer aanbieders dan normaal zich melden, zo verklaart een medewerker van Steegro, een groot handelsbedrijf in agrarische productierechten.

Voor boeren op leeftijd zonder opvolger viel het besluit van Friesland Foods - een week later gevolgd door een mededeling van dezelfde strekking van die andere zuivelreus, Campina - rauw op hun dak. Ze zien een lucratieve oudedagsvoorziening in rook opgaan. Want nergens in Europa is melkquotum zo duur als in Nederland. Met als logisch gevolg dat ook het uitbreiden van de melkplas nergens zo duur is.

De prijs van melkquotum wordt niet in liters uitgedrukt maar in kilo's vet³. Dat is ook wel logisch omdat een liter melk met een hoog vetpercentage veel waardevoller is dan een liter met een laag percentage. Een jaar geleden leverde 1 % melk-vet ruim 50 eurocent op. Ervan uitgaande dat een liter melk gemiddeld 4,3 procent vet bevat, bedraagt de literprijs € 2,15. Het gemiddelde melkveebedrijf in Nederland heeft 450.000 liter melk. Die vertegenwoordigde

Notering koopmelk

Bron: NVM A&LV

Melkquotumprijs per kg vet (in euro's)

3 Melkquotum wordt uitgedrukt in prijs voor één procent vet / kg melk. Verdere tekst aangepast. (ZHN.)

toen dus een waarde van bijna € 1 miljoen. Nu de quotumprijs is gedaald naar 41 eurocent per kilogram vet, is hetzelfde melkveebedrijf € 100.000 minder waard.

Boertjes verwacht dat de prijs zich de komende maanden zal stabiliseren. „Een melkveebedrijf moet wel blijven groeien.” Landelijk melkveehouderijvoorzitter Siem Jan Schenk gelooft er geen barst van. Hij voorziet voor volgend jaar zelfs een heuse prijsval van zo'n 35 tot 50 procent. „Alles wijst er op. Stoppers zullen zo snel mogelijk afwillen van hun melkplas terwijl de animo bij de kopers minder zal zijn omdat volgend jaar aangekocht quotum geen recht meer geeft op een Europese melkpremie. Daar komt bij dat de melkprijs voor boeren volgend jaar verder daalt door de afbouw van de subsidies. De prijs gaat fors dalen, dat kan gewoon niet anders.”⁴

Nieuwsblad vh Noorden 2006-09-12

ook in MAP Rundvee

Melkrobot lijkt door te breken

HEERENVEEN. Wereldwijd staat de melkrobot aan de vooravond van een doorbraak. Dat blijkt uit cijfers van 's wereld grootste melkrobotproducent, Lely in Maassluis.

Bij het volautomatische melksysteem hoeft de boer in tegenstelling tot de conventionele melkmachine geen hand meer uit te steken. Volgens vestigingsmanager Anne Meestringa van Lely Noord in Heerenveen worden dit jaar 67 procent meer melkrobots verkocht in vergelijking niet vorig jaar.

Ook voor volgend jaar verwacht Lely een enorme toename van de verkoop. Volgens voorzitter Siem-Jan Schenk van de vakgroep rundveehouderij van LTO Nederland zijn er twee redenen voor de groei. Volgens hem is de techniek inmiddels zo goed dat het een geaccepteerd verschijnsel is geworden. Bovendien is de behoefte door schaalvergroting van boerenbedrijven gegroeid. De grotere bedrijven hebben personeel nodig om te kunnen draaien als er 'conventioneel' wordt *gemelkt*.

Met een melkrobot kan de boer bij wijze van spreken zonder personeel de hele dag achter zijn laptop zitten boekhouden.

Lely is dit jaar begonnen met de verkoop van melkrobots aan onder meer Zuid-Korea en Tsjechoë. Het Nederlandse bedrijf heeft naar eigen zeggen 80 procent van de wereldmarkt in handen. (ANP)

Leeuwarder Courant 2006-09-22

Minister C. Veerman: 'einde aan melkquotum in 1915'

TILBURG -Een geleidelijke afschaffing van de melkproductierechten heeft de voorkeur van de hele zuivelsector. Een abrupte en vervroegde afschaffing van de melkquotering zou een versnelde uittreding van kleine en zwaar gefinancierde melkveehouderijbedrijven betekenen, zo heeft het *Landbouw Economisch Instituut* (LEI) voorgerekend.

4 De quotumprijs kwam in een 'vrije val'. Juli 2007 was de prijs 15 cent per % vet of € 0,66 / kg melk...(ZHN.)

Landbouwminister Cees Veerman stelde gisteren in Tilburg op basis van het LEI-rapport, dat wat hem betreft er niet getornd wordt aan het jaar 2015 als einddatum voor het melkquotum. Wel is het nodig, dat in 2008 duidelijkheid geschapen wordt over het melkquotum. In dat jaar bekijken de landbouwministers van de EU-lidstaten wat de effecten zijn geweest van het afbouwen van exportsteun en de jaarlijks uitbreiding van het totale quotum met een 0,5 procent.

Veehoudersvoorzitter van de boerenbond LTO Slem Jan Schenk bepleitte dat dan eenduidig het einde van de melkquotering wordt afgekondigd, zodat boeren zich daarop kunnen instellen. Als een meerderheid in het Europese Parlement daar niet mee akkoord gaat, ontstaat opnieuw onzekerheid. De LTO wil af van het quotum, wanneer de exportsteun en importheffing ter ondersteuning van de melkprijs zijn verdwenen. De melkprijs is door de EU-maatregelen enigszins gedaald, waarvoor de melkveehouders ruimschoots gecompenseerd zijn met een melkpremie die oploopt tot 3,5 cent per liter melk.

Vanaf volgend jaar staat de premie los van de feitelijke productie. De inkomenstoeslag die boeren dan nog krijgen, is gebaseerd op de hoeveelheid melk, die ze dit jaar melken. Veerman waarschuwde dat zo'n premie niet het eeuwige leven kan hebben. Als prijscompensatie is de onderbouwing eindig. Hij voorspelde dat er een soort hectarepremie zal komen, als betaling voor bijvoorbeeld onderhoud van het platteland. Hij zei zich nog sterk te maken voor verzachting van de gevolgen daarvan voor de melkveehouderij.

De bewindsman werkt aan een nota over de toekomst van de landbouw. Geleidelijke afbouw van de melkquotering wil hij compenseren met een gestage uitbreiding van het totale melkquotum en lagere straffen voor overschrijding van het quotum. Op zo'n manier zal het melkquotum al voor 2015 geleidelijk verdwijnen. Boeren moeten geen quotum meer aankopen tegen de huidige prijzen, zo werd hen op het hart gedrukt.

Provinciale Zeeuwse Courant, 2006-10-12

Melkveehouders zijn blij met daling van quotumprijs

(door Peet Vogels)

DEN HAAG - De prijs voor melkquotum is in een vrije val terechtgekomen. Sinds januari is de quotumprijs al met dertig procent gedaald en vooral de laatste weken gaat het hard. De reden is de voorgenomen afschaffing van het melkquotum per 2015.

Voor de melkveehouders is de daling goed nieuws. Een boer die zijn melkproductie uit wil breiden betaalt nu omgerekend 1,40 euro per liter voor extra quotum, terwijl dat in januari nog twee euro was.

Siem Jan Schenk, de voorzitter van de *vakgroep melkveehouderij van LTO*, is blij dat de quotumprijs nu eindelijk flink omlaag gaat. „De markt is er nu eindelijk van overtuigd dat het melkquotum zal verdwijnen. Dat zag je al een paar jaar aankomen, maar toen geloofden veel boeren het nog niet.”

Buitenland

Toch is de huidige prijsdaling nog niet genoeg, meent Schenk. „Omgerekend betalen boeren in Denemarken en Duitsland zo'n 35 tot 50 cent per liter. De prijs in Nederland moet echt nog verder omlaag.”

Voorlopig zit de vaart er goed in met de daling. Vooral de vraag naar quotum is sterk gedaald na een oproep van LTO. „We hebben de veehouders opgeroepen te wachten met de aankoop van nieuw quotum. Die oproep wordt nu goed nageleefd’, constateert Schenk tevreden. De quotumprijs in Nederland werd door deskundigen al lang als onrealistisch hoog bestempeld. Ondanks dalende prijzen die boeren voor de melk kregen, bleven de kosten voor het melkquotum maar stijgen. De prijs was zo hoog dat het de vraag was of een boer dat nog ooit kon terugverdienen.

„Ongeveer een kwart van het geld dat de boeren jaarlijks verdienen aan de melk, ruim drie miljard euro, ging op aan aankoop van nieuw quotum”, aldus Schenk. „Dat is niet vol te houden.”

Overigens verwacht Schenk dat de prijs volgend jaar nog een flinke tik zal krijgen. „Boeren die dit jaar quotum kopen, kunnen rekenen op de inkomstenstoeslagen van de Europese Unie. Maar die vervallen vanaf volgend jaar.”

Schenk is niet bang dat de dalende quotumprijs de vermogenspositie van de veehouders zal aantasten. „Quotum vertegenwoordigt natuurlijk een flinke waarde op de balans. Maar banken hebben bij de financiering van een bedrijf de waarde van het quotum altijd buiten beschouwing gelaten. Als het quotum niets meer waard is, zal dat niet tot extra faillissementen leiden.” De daling is wel slecht nieuws voor stoppende boeren. Quotumverkoop leverde hen een flink extraatje op voor de oud dag. GPD

Dagblad vh Noorden 2006-10-26

Verplaatsing boerderij na jaren eindelijk rond

HOOGVEEEN Bert en Ina Bakker (beiden 45) tillen als alles meezit volgend jaar een compleet nieuwe onderneming van de grond. Hun melkveehouderij aan Alteveer wordt ruim twee keer zo groot, met 220 koeien. Nu hebben ze er 90.

De familie Bakker zat jarenlang in een spagaat omdat zij lelijk in de knel zat met het plan de zaak uit te breiden. Het melkveebedrijf zat helemaal ingeklemd tussen de burenen. Verplaatsing stuitte op problemen door onder meer het bestemmingsplan en de aanpalende ecologische hoofdstructuur, een netwerk van aaneengeregen natuurgebieden.

Het land van de familie Bakker ligt nu nog in 2,5 kilometer lange stroken achter de boerderij. De oude ligboxenstal is versleten en te klein. De opzet is via kavelruil een groot rechthoekig perceel te creëren en een nieuwe moderne boerderij te bouwen met 180 ligboxen en zogenoemde strohokken voor drachtige koeien. Het melkquotum moet straks groeien van 800.000 liter naar zo'n 1,5 miljoen liter per jaar.

Door de expansie wordt het straks een stuk drukker op de boerderij, onderkent Bert. „We doen het werk nu met z'n tweeën. Onze zoon Johan volgt een opleiding aan de hogere landbouwschool. De bedoeling is dat hij straks geleidelijk in de zaak stapt.”

Nadat de gemeenteraad het sein op groen zette, was er een klein feestje in huize Bakker. Met taart. Het wachten is nog op een bouw- en milieuvergunning. Bert Bakker: „Maar ik verwacht verder geen problemen.” (DvhN)

Leeuwarder Courant 2006-12-01

I&R: Veemarkt en slachterij eerste online bij LNV

LEEWARDEN - De veemarkt en slachterij Friesland Vlees in Leeuwarden zijn vandaag als eerste aangesloten op de databank van het landbouwministerie (LNV) waarin landbouwdieren geregistreerd staan. De twee maakten als eerste kennis met de nieuwe regels voor Identificatie & Registratie (I&R).

Boeren zullen er niet veel van merken, maar vanaf vandaag gaan de gegevens voor identificatie en registratie van hun dieren rechtstreeks naar een eigen databank van het landbouwministerie (LNV). Voorheen gingen alle gegevens, inclusief de gezondheidsstatus, via de computers van het *Nederlands Rundveesyndicaat* (NRS) naar de *Gezondheidsdienst voor Dieren* (GD).

De verandering is vooralsnog vooral van belang voor veemarkten en slachterijen. Boeren moeten nu de gegevens van hun dieren opgeven aan de NRS en de I&R. Bij hen gaat het om enkele dieren per week. Bij veemarkten en slachterijen betreft het duizenden dieren per week. De veemarkt en de slachterij gingen online met software van het Leeuwarder automatiseringsbedrijf TwaKa. Volgens Reinder Kerkhof van TwaKa lopen de twee bedrijven daarmee voor op collega's elders in het land.

TwaKa maakt gebruik van de kennis die de oprichters hebben opgedaan bij hun werk bij voorheen Brada's Vleeschbedrijf dat in 2003 failliet is gegaan. Daarna zijn de automatiseerders een eigen bedrijf begonnen.

Leeuwarder Courant 2006-12-23

Boeren geloven niet in behoud melkquotum

LEEWARDEN - Onder de leden van de boerenorganisatie LTO bestaat weinig geloof in het voortbestaan van het systeem van melkquota na 2013. Uit een schriftelijke enquête blijkt dat de boeren daarom kiezen voor een geleidelijke afschaffing van het systeem. Een enkeling denkt nog dat de melkquota na 2013 weer in ere worden hersteld.

Slechts met tweederde meerderheid zou de Europese Unie kunnen besluiten een eerdere beslissing het quotum af te schaffen te herzien. De kans daarop wordt door LTO Nederland gering geschat. Daarom kiest men er nu voor de waarde van het quotum geleidelijk te laten ver-

dampen door bijvoorbeeld jaarlijkse uitbreiding, om problemen voor de melkveehouders te voorkomen.

De *Nederlandse Melkveehouders Vakbond* (NMV) wil dat Nederland tot het einde van de quotering een systeem van rekening courant invoert. Op basis daarvan zouden boeren gemakkelijker hun productie op de toegestane hoeveelheid melk kunnen afstemmen.

Nu moeten ze vaak tegen het einde van het quotumjaar hard op de rem trappen om de productie te verminderen of gas geven om het quotum vol te melken. Dat maakt het boeren volgend jaar vaak moeilijk om binnen de grenzen van het quotum te blijven.

Bij een rekening courantsysteem kunnen melkveehouders het toegestane quotum over een aantal jaren middelen. Wanneer er een jaar te veel wordt gemolken, kan dat dan op quotum van volgend jaar worden geminderd. Dat maakt het gemakkelijker de productie aan te passen. Nu moet er bij te veel productie meteen een forse boete, de zogeheten superheffing, worden betaald. Het *Landbouw Economisch Instituut* (LEI) heeft de mogelijkheid van het systeem doorgerekend.